

งานวิจัยเรื่องนี้แบ่งเป็น 4 ส่วน โดยส่วนแรกจะเป็นการเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจภูมิภาคและเศรษฐกิจโลกของกัมพูชา ความคาดหวังและผลกระทบที่ได้รับจากการที่กัมพูชาเข้าร่วมระบบเศรษฐกิจ ASEAN และระบบเศรษฐกิจโลก ส่วนที่สองได้กล่าวถึงความท้าทายและอุปสรรคของกัมพูชาในการพัฒนาระบบประชาธิปไตยภายหลังได้รับเอกราชจากฝรั่งเศส ส่วนที่สามเป็นการใช้กรณีศึกษาเรื่องปรากฏการณ์เขมรแดงและคดีฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ เพื่ออธิบายบทบาทของประชาคมระหว่างประเทศภายหลังยุคเขมรแดง ในตอนสุดท้ายเป็นการนำเสนอถึงกัมพูชาในมิติของความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในกรอบภูมิภาคและอนุภูมิภาค

ผลการศึกษาพบว่าในด้านความสัมพันธ์เชิงเศรษฐกิจระหว่างประเทศนั้น การเข้าร่วมระบบเศรษฐกิจภูมิภาคและเศรษฐกิจโลก ด้วยการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มประเทศและประชาคมโลกที่มีการค้าเสรีได้ก่อให้เกิดผลประโยชน์จากโอกาสใหม่ที่เกิดขึ้นกับกัมพูชา คือการมีตลาดภายนอกที่ปราศจากการกีดกันที่เคยทำให้มีต้นทุนสูง จึงทำให้กัมพูชามีโอกาสที่จะเข้าถึงผู้บริโภคได้ง่ายยิ่งขึ้น และกว้างขวาง ทั้งจะเปิดโอกาสให้ผู้ผลิตในประเทศขยายการผลิตเพื่อส่งออกได้อย่างไม่มีขอบเขตจำกัด อันจะนำไปสู่การลงทุน การจ้างงาน การรับเทคโนโลยีใหม่ การก่อตัวของธุรกิจการผลิตสินค้าและบริการหลายชนิด ปรากฏการณ์ทั้งหลายเหล่านี้จะนำไปสู่การเติบโตและพัฒนาเศรษฐกิจที่ปรากฏให้เห็นได้จากตัวเลข GDP และรายได้เฉลี่ยต่อบุคคล ถ้ารัฐบาลมีการจัดการที่ดีและมีกลไกทางเศรษฐกิจที่ทำงานได้ ผลประโยชน์ก็จะตกทอดถึงประชากรส่วนใหญ่ ที่รวมไปถึงคนยากจนด้วย

การที่รัฐบาลกัมพูชาตัดสินใจเข้าร่วมระบบเศรษฐกิจภูมิภาคและเศรษฐกิจโลก นับว่าเป็นการตัดสินใจที่ถูกต้อง และเป็นที่ยกย่องว่าเมื่อรัฐบาลกัมพูชาสามารถปรับปรุงแก้ไข กฎ ระเบียบ ได้ลงตัวแล้ว และกลไกเศรษฐกิจเริ่มทำงานเป็นปกติ กัมพูชาก็น่าจะเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่มภูมิภาคจากการมีทรัพยากร ที่เสริมสร้างให้กับความเข้มแข็งของกลุ่ม เช่นนี้จะช่วยกันผลักดันเศรษฐกิจของภูมิภาคให้ก้าวหน้าและลดปัญหาความยากจน ความท้าทายต่อผู้บริหารประเทศกัมพูชาอยู่ตรงที่จะทำอะไรให้กัมพูชาได้รับผลประโยชน์จากการเข้าร่วมระบบกับภายนอก คือสามารถตอบสนองต่อโอกาสใหม่ แปลสภาพให้เป็นการเติบโตทางเศรษฐกิจ และส่งผลตกทอดไปสู่ประชากรส่วนใหญ่รวมทั้งคนยากจน มากกว่าที่จะเป็นการปรับตัวเพื่อต่อสู้กับการแข่งขันของสินค้าจากต่างประเทศ

กัมพูชามีสิ่งกีดขวางคือ ระบบราชการและสถาบันทางด้านกฎหมายที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับกลไกการทำงานของระบบเศรษฐกิจโลก และการสร้างกลไกทางการบริหารให้ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นตกทอดไปสู่คนจน ส่วนทางด้านภาคธุรกิจเอกชนที่ยังไม่อยู่ในสภาพที่จะ

ตอบสนองต่อโอกาสใหม่ได้นั้น รัฐบาลจะต้องเข้ามาสนับสนุนให้เกิดมีวงจรเครือข่ายของการซื้อขาย และการเพิ่มมูลค่าที่เชื่อมโยงภาคเมืองกับภาคชนบทเพื่อช่วยลดต้นทุนของการแลกเปลี่ยนซื้อขาย แก้ไขปรับปรุงกฎหมายให้เอื้ออำนวยต่อการทำธุรกิจ ให้หลักประกันการแข่งขันที่เสมอภาค และเป็นธรรม แก้ไขระเบียบวิธีปฏิบัติราชการเพื่อลดโอกาสของการเรียกร้องค่าตอบแทนนอก ระบบ และชักนำให้ต่างประเทศเข้ามาลงทุนในธุรกิจที่ก่อให้เกิดวงจรการเพิ่มมูลค่าที่ครบถ้วน

ในด้านความสัมพันธ์เชิงการเมืองระหว่างประเทศนั้น ผลการศึกษาพบว่าปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในกัมพูชาในช่วงการขึ้นสู่อำนาจของเขมรแดง พฤติกรรมของเขมรแดง การแสวงหา สันติภาพและกระบวนการจัดตั้งศาลพิจารณาคดีฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ เป็นผลมาจากการกระทำของ ประเทศภายนอกที่แข่งขันกันแสวงหาอิทธิพลในภูมิภาค กับสภาพแวดล้อมทางการเมืองและสังคม กัมพูชาในระบบโลกภายใต้การจัดการของสหประชาชาติ

กรณีกัมพูชาแสดงให้เห็นว่า ประเทศเล็กที่ด้อยอำนาจมักถูกผลักดันให้เข้าสู่กระแสความ ขัดแย้งระหว่างประเทศมหาอำนาจโดยที่ตนเองไม่สมัครใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่อยู่ใน บริเวณแนวปะทะของกระแสอิทธิพลของประเทศมหาอำนาจ ที่แข่งขันกันสร้างเขตอิทธิพลทาง เศรษฐกิจ และอิทธิพลทางการเมือง

The present study consists of four parts; The first part deals with the entry of Cambodia into regional and global economic system and its expectation of benefits from being a member of ASEAN and the WTO. The second part focuses on the challenge and obstacles facing Cambodia in its effort to cultivate and establish democracy after its independence from France. The third part is a case study of the Khmer Rouge phenomenon and the Genocide tribunal to illustrate the role of world power competition and the international organization during the dark days of Cambodia's recent history. The fourth part focuses on Cambodia's cooperation with its neighbors in regional and sub-regional dimensions.

Results of the study show that the joining of regional and global economics has helped open up new opportunities for Cambodia in the world market; the free trade provisions in the agreement allow greater access for Cambodian exports to the world market at lower cost and without barriers. This would help stimulate investment, economic growth, income and employment. With a better governance and a more efficient working of economic mechanism, it is expected that benefits from economic growth would filter down to the large majority of the population, especially the poor. The challenge however, is how to make the economy more responsive to the new opportunities and how to make economic growth benefit the poor.

The decision of the Cambodian government is most appropriate and timely. It can be expected that when the government completes its reform programs on its law and regulations to enable market mechanism to function properly, Cambodia would become an active and productive member of the regional group. Cambodia's rich natural resources would strengthen economic potential of the region that would eventually lead to a substantial reduction of its poverty.

However, Cambodia still has to face a number of problems concerning the administrative and legal structures that have to be improved to allow market mechanism to operate in consonance with the global economy. Furthermore, administrative machinery has to be created to channel benefits from economic growth to the poor. The private sector needs to be more capable to respond to new opportunities while the government has to assist the private sector to establish value creation linkages between industries that extend over the urban and rural sectors. The law must provide a free and fair business competition and prevent government officials from abusing

their authority. Investment incentive measures should aim at encouraging foreign investors to help develop supportive businesses that form a complete system of linkages.

On the aspect of political relations with foreign countries, results of the study indicate that the events in Cambodia during the period of Khmer Rouge and afterwards were mainly the results of world power's involvement in their effort to expand their sphere of influence in the region in combination with unstable political situation in Cambodia. Their involvements were clearly visible during the rise to power of the Khmer Rouge, the civil war that followed, the peace treaty and the genocide trials. This part of the study shows that small and weak countries are often drawn into international conflicts against their will, this is particularly true for countries that lie on the frontal zone where interest of great powers collide.